Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2014–2015

Aanhangsel van de Handelingen

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2884

Vragen van lid **Grashoff** (GroenLinks) aan de Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking over *de berichten dat verzekeraars miljarden investeren en beleggen in controversiële wapenhandel* (ingezonden 25 juni 2015).

Antwoord van Minister **Ploumen** (Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking) (ontvangen 14 juli 2015)

Vraag 1
Heeft u kennisgenomen van de Case Study: Controversial Arms Trade van de Eerlijke Verzekeringswijzer, dat werd gepubliceerd op 18 juni 2015?

Antwoord 1
Ja.

Vraag 2
Vindt u dat investeringen in bedrijven die wapens leveren aan landen waar onder meer mensenrechten worden geschonden of die corrupt zijn, zoals Saudi Arabië, bekend om de ernstige mensenrechtenschendingen die er plaatsvinden en dat onlangs nog verboden clustermunitie gebruikte[1] in Jemen, in strijd zijn met maatschappelijk verantwoord ondernemerschap van verzekeraars?

Antwoord 2
Op dit moment geldt er een verbod op het investeren in bedrijven die betrokken zijn bij de productie van clustermunitie en verder zijn er geen andere wettelijke belemmeringen voor het investeren of beleggen in bedrijven. Nederland, en veel andere landen met ons, heeft een goed ontwikkeld wapenexportbeleid, dat er specifiek op gericht is om te voorkomen dat wapenhandel bijdraagt aan mensenrechtenschendingen of instabiliteit in fragiele regio's.
Binnen het Europese wapenexportbeleid ten aanzien van Saoedi-Arabië wordt op basis van de toets van de acht criteria van het Europees Gemeenschappelijk Standpunt inzake wapenexport zorgvuldig gekeken of de aard van de goederen, het eindgebruik en de eindgebruiker een direct negatief effect

[1] http://www.volkskrant.nl/buitenland/saoedi-arabie-zoekt-in-jemen-grens-van-het-oorlogsrecht-op~a4046906/

ah-tk-20142015-2884
ISSN 0921 - 7398
's-Gravenhage 2015

kunnen hebben op deze acht criteria, waaronder de mensenrechtensituatie en de regionale veiligheid. Er geldt momenteel geen VN of EU wapenembargo voor Saoedi-Arabië.
Van verzekeraars wordt verwacht dat zij invulling geven aan hun responsibility to respect onder de United Nations Guiding Principles on Business and Human Rights (UNGPs) en dat zij zich houden aan de OESO-richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen en aan nationale, Europese en internationale regelgeving. Als blijkt dat de bedrijven waarin de verzekeraars hebben belegd deze regelgeving overtreden en zich niet houden aan de IMVO richtlijnen, behoren verzekeraars, conform de OESO-richtlijnen, stappen te ondernemen om dat effect af te wenden of te voorkomen.

Vraag 3
Bent u ermee bekend dat sommige verzekeraars bewust niet investeren in dergelijke omstreden wapenbedrijven, zoals verzekeraar ASR?

Antwoord 3
Ja.

Vraag 4
Bent u bereid verzekeraars die wel dergelijke investeringen hebben in bedrijven die wapens leveren aan controversiële eindbestemmingen hierop aan te spreken en aan te moedigen investeringen in dergelijke bedrijven uit te sluiten? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 4
Ik ben reeds in gesprek met het Verbond van Verzekeraars over het IMVO beleid van de sector. Onder dit beleid valt onder andere hoe verzekeraars om moeten gaan met het beleggen en investeren in bedrijven die zijn betrokken bij productie van of de handel in wapens. Via het Verbond zijn de individuele verzekeraars aangesloten.
In het kader van het IMVO-convenantentraject zet ik mij in voor een convenant binnen de verzekeringssector, conform het SER advies «IMVO-convenanten». Dit advies beschrijft een aantal kernelementen van effectieve IMVO-convenanten. Eén van deze elementen is dat een convenant gebaseerd moet zijn op een identificatie van risico's in het due diligence-proces. In multi-stakeholder verband zullen vervolgens afspraken moeten worden gemaakt om deze risico's aan te pakken en te voorkomen in de toekomst. Als bedrijven die wapens leveren aan controversiële eindbestemmingen een hoog risico vormen voor de verzekeringssector, dan zal dit risico onderdeel moeten zijn van dit multi-stakeholder dialoog.

Vraag 5
Deelt u de aanbeveling uit het rapport dat verzekeringsgroepen veel transparanter kunnen en moeten zijn over hun investerings- en engagementpraktijken?

Antwoord 5
Zoals gezegd verwacht de overheid van verzekeraars dat zij invulling geven aan hun responsibility to respect onder UNGPs en dat zij zich houden aan OESO-richtlijnen. Openbaarheid van gegevens en transparantie over risico management, naleving van wetten, normen en gedragscodes zijn onderdeel van de OESO-richtlijnen.
In de Code Duurzaam Beleggen, waarbij wordt gewerkt volgens het principe «comply or explain», heeft de verzekeringssector transparantieafspraken vastgelegd. Volgens de Code moeten onder andere UN Principles for Responsible Investments (UNPRI) worden nageleefd, deze principes bevatten een rapportageverplichting.
Uit het onderzoek van de Eerlijke verzekeringswijzer komt naar voren dat de verzekeraars nog stappen kunnen zetten op het gebied van transparantie, onder andere over het uitsluitingsbeleid. Via het IMVO-convenantentraject biedt de overheid ondersteuning aan de verzekeringssector om in multi-stakeholder verband te bespreken waar de Code Duurzaam Beleggen verder versterkt kan worden. Hierbij worden de kernelementen voor een IMVO-convenant van het SER advies gevolgd, transparantie en rapportage zijn daar onderdeel van.

Vraag 6
Het kabinet heeft de financiële sector aangemerkt als een van de 13 hoge risicosectoren die in 2016 tot een IMVO-convenant zouden moeten komen; tot nu toe heeft u in dit kader alleen de kabinetsverwachtingen ten aanzien van de bankensector publiek kenbaar gemaakt; vindt u, mede gezien dit onderzoek en voorgaande onderzoeken van de Eerlijke Verzekeringswijzer, dat ook de verzekeringssector in 2016 een IMVO-convenant zou moeten afsluiten? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 6
De bancaire sector heeft aangegeven een IMVO-convenant te willen afsluiten en heeft de SER gevraagd om dit proces te begeleiden. De SER heeft na een verkenning besloten om hiermee akkoord te gaan en dit proces is inmiddels gestart. Het Verbond bekijkt momenteel de mogelijkheid om een IMVO-convenant af te sluiten en heeft daarnaast aangegeven te willen onderzoeken hoe de Code Duurzaam Beleggen zich verhoudt tot een IMVO-convenant conform het SER advies.

Vraag 7
Hoe valt te verklaren dat ondanks een als restrictief te boek staand EU-wapenexportbeleid bijvoorbeeld het Verenigd Koninkrijk toestaat dat BAE Systems gevechtsvliegtuigen en bijbehorende raketten levert aan Saudi Arabië, ondanks langlopende spanningen in de regio en de slechte mensenrechtensituatie binnenslands, en ondanks dat Saudi Arabië al maanden die wapens inzet bij bombardementen (onder meer met verboden clustermunitie) in buurland Jemen, waarbij op grote schaal burgers omkomen?

Antwoord 7
Alle EU-lidstaten hanteren de acht criteria van het EU Gemeenschappelijk Standpunt bij het beoordelen van vergunningaanvragen voor de uitvoer van militaire goederen naar niet-EU-lidstaten en niet-NAVO-bondgenoten zoals Saoedi-Arabië. De beslissing om de vergunningaanvraag af te wijzen of toe te kennen is echter de verantwoordelijkheid van de individuele lidstaten. Het kabinet kan geen inhoudelijke toelichting geven op een door een andere EU-lidstaat afgegeven vergunning of de beslissing die daaraan voorafging.